

Dutch
Green Building
Council

Reactie Dutch Green Building Council

ontwerp-Klimaatplan 2025-2035

Ministerie van Klimaat en Groene Groei

5 december 2024

Inleiding

Het kabinet maakt iedere vijf jaar een Klimaatplan, gericht op het halen van de nationale klimaatdoelen. Dit is vastgelegd in de Klimaatwet. Het Klimaatplan laat zien hoe Nederland op koers kan komen om in 2050 klimaatneutraal te zijn. Eind oktober publiceerde het Ministerie van Klimaat en Groene Groei het ontwerp-Klimaatplan 2025-2035 ter consultatie. Dutch Green Building Council (DGBC), een maatschappelijke organisatie met [400 aangesloten organisaties](#) gerelateerd aan de gebouwde omgeving, heeft kennisgenomen van de beleidsacties gebouwde omgeving in het ontwerp-Klimaatplan 2025-2035 en doet graag suggesties om de doelen voor de gebouwde omgeving te bereiken. Zo kunt u deze meewegen in het definitieve plan.

Uit de in oktober '24 gepubliceerde Klimaat- en Energieverkenning van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) blijkt dat er extra beleid met snel effect nodig is om het klimaatdoel voor 2030 in zicht te houden. Ook in de gebouwde omgeving lukt het helaas niet om de CO₂-uitstoot door fossiele brandstof genoeg te verminderen.

De gebouwde omgeving heeft veel impact op klimaatverandering, ze is verantwoordelijk voor bijna 40% van ons energieverbruik en bijna een derde van de CO₂-uitstoot in Nederland. De bouw- en vastgoedsector heeft daarmee een belangrijke sleutel in handen om Nederland sneller en grondiger duurzamer te maken.

De uitstoot van de gebouwde omgeving is weliswaar sinds 2010 sterk omlaaggegaan: van 30 megaton in 2010 naar rond de 17 megaton nu. Tegelijkertijd laten de recente cijfers in de Klimaat- en Energieverkenning (KEV) 2024 zien dat ook voor de gebouwde omgeving het bereiken van de doelen voor 2030 verre van zeker is: het doel van 13,2 megaton in 2030 wordt maar voor krap 20% haalbaar geacht. Wij pleiten voor een zogenaamde Paris Proof aanpak. Dit betekent dat het energiegebruik van de gebouwde omgeving met twee derde omlaaggaat en dat we bouwen binnen het CO₂-budget. Hierbij moeten we sturen op de CO₂-uitstoot als gevolg van het energiegebruik in het gebouw (operationele energie en emissies), maar zeker ook op de korte termijn CO₂-uitstoot als gevolg van het bouwproces en materialen die in het gebouw zitten (materiaalgebonden emissies).

Energiebesparing

We lezen in het ontwerp-Klimaatplan over het stellen of aanscherpen van de normen voor de energieprestatie van gebouwen en energiesystemen voor verwarmen en koelen. Zo zal de implementatie van het Energy Performance of Buildings Directive IV (EPBD IV) de komende jaren plaatsvinden en zal er een nationale routekaart worden opgesteld naar de Zero-Emission Building (ZEB)-eis in 2050.

Heldere doelen en tijdspad

De volledige implementatie van de EPBD en het aanpassen van wetten zal enige jaren duren. Al vanuit het Nederlandse Klimaatakkoord vraagt de markt om heldere doelen en pad om daar te komen. Dit zorgt ervoor dat de markt alvast aan de slag gaat en ofwel in één keer dan wel stapsgewijs er naartoe werkt. Omdat het ZEB-doel er afgelopen jaren nog niet was, heeft DGBC reeds eerder Paris Proof doelstellingen geformuleerd waarmee de markt aan de slag is gegaan. Hierbij hebben we een 'plafond' berekend hoeveel kWh per vierkante meter

(gebruiksoppervlak) per jaar een type gebouw maximaal mag gebruiken. Deze Paris Proof-doelen van DGBC zijn opgesteld op basis van het werkelijk energiegebruik. Het gaat hier over zogenaamd operationeel energiegebruik, gebouwgebonden en voor apparaten in het gebouw. We zien steeds meer Paris Proof gebouwen en veel partijen en sectoren zijn bezig om hun gebouwen Paris Proof te maken. Ook verschillende brancheorganisaties omarmen deze aanpak. Daarnaast is de doelstelling en aanpak de afgelopen jaren afgestemd met internationale marktinitiatieven, zoals de Carbon Risk Real Estate Monitor (CRREM) en het Science Based Targets initiative (SBTi). Daarnaast is continu gecheckt of Paris Proof ook matcht met het ambitieniveau en kaders van ZEB en is de link gelegd met de EU Taxonomy en de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). Met Paris Proof heeft DGBC de markt dus al in beweging gebracht om te voldoen aan het klimaatakkoord van Parijs en (aanstaande) regelgeving met een breed gedragen aanpak.

Sturen op werkelijk energiegebruik

DGBC vindt dat Paris Proof de standaard moet worden in wetgeving en dat er doelen voor het werkelijke energiegebruik moeten worden ingesteld. Het is essentieel om te sturen op het werkelijke energiegebruik, omdat het werkelijke energiegebruik van gebouwen vaak afwijkt van het energiegebruik dat verwacht wordt op basis van een theoretische berekening (zoals bij Energielabels). Dit gebruik moet eenvoudig in te zien zijn voor de huurder en verhuurder, maar ook voor de buitenwereld. Door rapportage-eisen vanuit de EU, zoals de CSRD, en binnen de portefeuille-aanpak van de overheid, moeten steeds meer organisaties over hun werkelijke energieverbruik en emissies rapporteren. DGBC heeft hiervoor samen met TVVL een systematiek ontwikkeld: de Werkelijke Energie intensiteit indicator (WEii). De energieprestatie wordt uitgelezen op de slimme meter en kan worden gebruikt als borgingsinstrument naar de omgevingsdiensten.

Synergie binnen EU-rapportages en wetgeving

Sturen op het werkelijk energiegebruik is simpel uitlegbaar, en voor de organisatie of ondernemer kan hiermee direct op de energierekening gestuurd worden. Ook sluit het aan bij veel rapportagesystemen waarmee ondernemingen en instanties te maken hebben.

Werkelijk energiegebruik heeft al in EU-regelgeving rapportages een plek gekregen, zoals de CSRD. De EPBD IV geeft ruimte om ook te sturen op het werkelijk energiegebruik. Andere landen hebben al een duaal systeem, waarin dit gebruikt wordt. Werkelijk energiegebruik zou dus opgenomen kunnen worden in de nieuwe methodiek voor ZEB.

Alternatief binnen de Energiebesparingsplicht

Geef het werkelijk energiegebruik ook een prominente plek in de energieprestatie en de energiebesparingsplicht van de Wet Milieubeheer. Hiermee kan het gat tussen theorie en praktijk gedicht worden. Ook is het een snelle en efficiënte manier en door de markt gedragen middel om te bepalen waar je staat.

Recent gaf de Rekenkamer aan dat de huidige aanpak niet voldoende oplevert. Sturen op werkelijk gebruik maakt de handhaving eenvoudiger. Voor de energiebesparingsplicht moet nu aangetoond worden dat alle maatregelen die zich binnen vijf jaar terugverdienen, de erkende maatregelen, genomen zijn. Bij de informatieplicht wordt al het energiegebruik opgevraagd om te bepalen of de ondernemer of instantie onder de wetgeving valt. Voor de ondernemer of instantie wordt de informatieplicht als een grote administratieve last gevoelt en de handhaving blijft ook nog steeds achter. Het werkelijk energiegebruik kan als eerste onderdeel gaan dienen voor de informatieplicht. Als er nu al een laag energiegebruik is, hoeft niet meer gerapporteerd te worden op de erkende maatregelen.

Whole Life Carbon

Dan wordt er in het ontwerp-Klimaatplan ook gesproken over het in 2025 scherper stellen van de norm voor de integrale milieuprestatie van nieuwe gebouwen, om de Whole Life Carbon(-berekeningsplicht) uit de EPBD toe te passen. Hiermee zal naast energiegebruik van het gebouw, ook gestuurd worden op emissies van materiaalgebruik in het gebouw over gehele levenscyclus.

DGBC juicht het toevoegen van Whole Life Carbon-berekeningen in de EPBD toe. Dit maakt de integrale afweging tussen energie en materialen in een gebouw over de gehele levensduur inzichtelijk. Nog belangrijker hierbij is de stap die na het berekenen/rapporteren komt, namelijk hoe het beleid daadwerkelijk gaat sturen en hoe hoog de ambities worden.

Sturen op CO₂-reductie op de korte termijn

Wat we zien in huidig beleid is dat er enkel gestuurd wordt op circulaire doelstellingen op de lange termijn/ gehele levensduur. Daardoor lopen we een ander belangrijk doel voorbij, namelijk de klimaatopgave en de afspraken die in het klimaatakkoord van Parijs zijn gemaakt.

De bouwindustrie produceert momenteel zo'n 11% van de CO₂-uitstoot in Nederland. Dat is al jaren zo, en met de grote bouwopgave van bijna een miljoen woningen zal de footprint zonder gewijzigd beleid eerder toenemen dan afnemen. CO₂-reductie op de korte termijn is noodzakelijk. DGBC heeft uitgerekend wat dit betekent en per gebouwtype CO₂ -emissie bouwnormen per vierkante meter geformuleerd. Deze normen worden veelvuldig als streefwaarden gebruikt in de markt en bij gemeenten. Deze zogenaamde budgetbenadering benadrukt de noodzaak om nú de CO₂-uitstoot te verminderen.

Zowel circulaire bouwprincipes als het gebruik van biobased bouwmaterialen kunnen een belangrijke rol spelen in het op korte termijn terugdringen van de CO₂-uitstoot in de bouwsector. De huidige (financiële) prikkels en bestaande regelgeving werken echter onvoldoende. Daarom zien we het als een taak van de overheid om de bouwsector sterker te prikkelen om keuzes te maken die de CO₂-uitstoot van het bouwproces en de bouwmaterialenproductie direct verminderen.

Er zijn mogelijkheden om te sturen op CO₂-reductie in de bouw, maar dit wordt momenteel nog niet gedaan. Het is maar de vraag of de ontwikkeling van de integrale methode, zoals deze in de EPBD wordt beschreven, in de uitwerking hiervoor geschikt zal zijn. Wij adviseren de invoering van een nationale CO₂-eis, om te sturen op de CO₂-uitstoot en materialen die het minste milieu-impact hebben tijdens productie op korte termijn.

Norm voor integrale milieuprestatie transformatie/renovatie

Verder lezen we over de ontwikkeling van een norm voor integrale milieuprestatie van transformatie/renovatie van bestaande gebouwen. Dit juichen we als DGBC toe. Grootschalige renovatie om energie te besparen in gebouwen en het Paris Proof maken van de gebouwen (energierenovaties), zorgt op lange termijn voor minder uitstoot, maar op korte termijn juist meer. Renoveren zelf heeft immers ook een CO₂-impact door toevoeging van materialen, waar we nu nog snel overheen stappen.

Momenteel focussen grote energetische renovaties zich enkel op de reductie van operationele broeikasgassen. Dit gaat gepaard met een steeds grotere investering in materialen en bijbehorende materiaalgebonden emissies. 50% van de materiaalgebonden emissies komen uit herstel en verbouw van bestaande gebouwen, de andere 50% wordt veroorzaakt door nieuwbouw. Tot op heden zien we hierop nog geen beleid of doelstellingen geformuleerd. De ontwikkeling van een norm voor integrale milieuprestatie van transformatie/renovatie van bestaande gebouwen, die in het plan wordt benoemd, is daarbij essentieel om ook hier te sturen op een lagere CO₂-uitstoot. Vooruitlopend op een norm bewegen we als DGBC (koplopende) marktpartijen om te gaan sturen op materiaalgebonden emissies bij (energie)renovaties.

Over DGBC

DGBC is een onafhankelijke maatschappelijke organisatie in Nederland voor duurzaam bouwen. Onze missie is het toekomstbestendig maken van de gebouwde omgeving. We zitten nooit alleen aan de tekentafel. Alles wat we ontwikkelen doen we samen met de markt. Wij verenigen de kennis vanuit zo'n 400 marktpartijen uit de volledige bouwketen: van bouwers tot vastgoedbeleggers en van adviseurs tot leveranciers en financiers. Ook werken we samen met lokale overheden en woningcorporaties. We vertegenwoordigen geen specifieke branche, maar werken sectoroverstijgend en krijgen daarbij steun vanuit diverse ministeries. In de ruim 15 jaar dat wij nu bestaan, is al meer dan 30 miljoen vierkante meter kantoren, winkels, bedrijfsgebouwen, scholen en ander maatschappelijk vastgoed aan de hand van onze instrumenten aantoonbaar duurzaam gemaakt.

Dutch Green Building Council

Contactpersoon: Marieke Olsthoorn (Manager externe betrekkingen)

Van Bylandt Huis

Benoordenhoutseweg 46-13

2596 BC Den Haag

+31 (0)88 - 55 80 100

m.olsthoorn@dgb.nl

www.dgbc.nl